

Perspektywy gazu ziemnego jako paliwa transformacyjnego w kontekście „Taksonomii UE”

Adam Wawrzynowicz, Tomasz Brzeziński

16 września 2020 roku Ursula von der Leyen w orędziu o stanie Unii Europejskiej oświadczyła, że po przeprowadzeniu szerokich analiz KE proponuje zwiększenie celu redukcji emisji GHG do 2030 roku do co najmniej 55%, uznając to zadanie za realistyczne i wykonalne.

Przypomnijmy, że Europejski Zielony Ład podkreśla potrzebę stworzenia sektora energetycznego bazującego w dużej mierze na źródłach odnawialnych, z jednoczesnym odejściem od węgla i obniżeniem emisyjności sektora gazu, ponieważ ponad 75% emisji gazów cieplarnianych w UE pochodzi z produkcji i wykorzystania energii w różnych sektorach gospodarki. Obniżenie emisyjności sektora gazu ma nastąpić m.in. poprzez zwiększenie pomocy na prace rozwojowe w dziedzinie gazów o niskiej emisyjności, opracowanie dalekowzrocznej koncepcji konkurencyjnego bezemisyjnego rynku gazu i rozwiązanie problemu emisji metanu związanych z energią.

Realizacji celów EGS ma służyć m.in. rozporządzenie (UE) 2020/852 w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje („Taksonomia UE”), obowiązujące od 12 lipca 2020 roku, którego głównym celem jest określenie obiektywnych kryteriów, które pozwolą inwestorom i instytucjom finansowym zamierzającym wspierać finansowo projekty realizujące założenia Europejskiego Zielonego Ładu zweryfikować, czy konkretne inwestycje ubiegające się o finansowanie są rzeczywiście zrównoważone środowiskowo czy może są elementem „pseudekologicznego marketingu” (tzw. *greenwashing*). Spełnianie lub niespełnianie kryteriów zrównoważenia środowiskowego przez dany projekt inwestycyjny może zatem przełożyć się bezpośrednio na uzyskanie lub nieuzyskanie finansowania dla tego projektu w instytucji finansowej promującej zielone inwestycje.

Taksonomia UE stanowi, że dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo, jeżeli:

- a) wnosi istotny wkład w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych, do których należą:
 - łagodzenie zmian klimatu,
 - adaptacja do zmian klimatu,
 - zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich,
 - przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
 - zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola,
 - ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów,
- b) nie wyrządza poważnych szkód dla żadnego z celów środowiskowych,
- c) jest prowadzona zgodnie z minimalnymi gwarancjami w zakresie ochrony praw człowieka, wynikającymi z wytycznych

i aktów przyjętych przez OECD, ONZ, Międzynarodową Organizację Pracy,

- d) spełnia techniczne kryteria kwalifikacji, do których określenia została upoważniona Komisja Europejska na podstawie upoważnienia Parlamentu Europejskiego i Rady.

Zgodnie z „Taksonomią UE”, Komisja Europejska uzyskała mandat do określenia na drodze aktu delegowanego technicznych, aktualnych i opartych na dowodach naukowych kryteriów kwalifikacji służących do określenia, czy działalność gospodarczą można uznać za przyczyniającą się w znacznym stopniu do osiągnięcia celów środowiskowych.

Zanim KE opublikowała projekt ww. aktu delegowanego, opublikowane zostały zalecenia Grupy Ekspertów Technicznych (TEG), które miały posłużyć Komisji Europejskiej jako podstawa naukowa do jego opracowania. Wytyczne ekspertów wynikające z tego opracowania określiły m.in. bardzo rygorystyczny maksymalny dopuszczalny poziom emisji CO₂ dla źródeł wytwórczych, w tym dla elektrowni gazowych i jednostek kogeneracji gazowej, wynoszący 100 g CO₂ na kWh, w granicach którego źródło można uznać za zrównoważone środowiskowo (s. 231 i 502 aneksu technicznego do raportu TEG ws. taksonomii). Taki poziom emisyjności spotkał się z krytyką branży gazowniczej jako wykluczającej możliwość uzyskania przez inwestycje w elektrownie gazowe i jednostki kogeneracyjne opalane gazem ziemnym statusu inwestycji zrównoważonych środowiskowo.

Ostatecznie, 21 kwietnia 2021 roku Komisja Europejska opublikowała tekst aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju w dziedzinie klimatu, w którym określiła pierwszy zestaw kryteriów technicznych służących do wskazania tych rodzajów działalności, które wnoszą istotny wkład w realizację pierwszych dwóch celów środowiskowych (spośród sześciu) określonych w unijnej systematyce, jakimi są łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja do zmian klimatu.

W porównaniu z rozwiązaniami wynikającymi z raportu TEG, KE zaproponowała w treści aktu delegowanego kompromisowe podejście dotyczące gazu ziemnego poprzez wyraźne uznanie jego roli jako ważnej technologii w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych oraz poprzez zapowiedź specjalnego prawodawstwa gwarantującego, że rodzaje działalności dotyczące gazu ziemnego, przyczyniające się do redukcji emisji, nie zostaną pozbawione odpowiedniego finansowania.

Komisja Europejska podkreśliła jednocześnie, że aktywności w zakresie gazu ziemnego mogą zostać potraktowane jako przejściowe w rozumieniu art. 10 ust. 2 „Taksonomii UE” i objęte odrębnym aktem delegowanym, o ile nie istnieje technologicznie i ekonomicznie wykonalna alternatywa niskoemisyjna oraz pod warunkiem, że na podstawie jednoznacznych dowodów naukowych można stwierdzić, iż działalności te są zgodne ze ścieżką ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, odzwierciedlają najlepsze w swojej klasie wyniki, nie utrudniają rozwoju i wdrażania niskoemisyjnych alternatyw oraz nie prowadzą do zablokowania procesu odchodzenia od zasobów wysokoemisyjnych. W przypadku tych działań w przyszłym akcie delegowanym zostaną określone techniczne kryteria monitorowania oceny znacznego wkładu w łagodzenie zmiany klimatu i „niewyrządzenie znaczącej szkody” innym celem środowiskowym.

Stosownie do opublikowanego razem z aktem delegowanym komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego [COM (2021) 188 final] z 21 kwietnia 2021 roku pt. „Taksonomia UE, sprawozdawczość dotycząca zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw, preferencje dotyczące zrównoważonego rozwoju i obowiązki powiernicze: kierowanie finansowania w kierunku Europejskiego Zielonego Ładu” Komisja Europejska zapowiedziała, że rozważy zaproponowanie przepisów wspierających finansowanie niektó-

rych rodzajów działalności gospodarczej, głównie w sektorze energetycznym, w tym gazu, które przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób wspierający przejście do neutralności klimatycznej, m.in. poprzez określenie ram czasowych i etapów pośrednich dla tych rodzajów działalności gospodarczej, w tym dla istniejących inwestycji, które przyczyniają się do procesu transformacji w sposób zgodny z Europejskim Zielonym Ładem.

Takie podejście – zdaniem KE – pozwoli na kontynuację konkluzji Rady Europejskiej z 11–12 grudnia 2020 roku, w których uznano rolę technologii przejściowych, w tym rolę gazu ziemnego. Inwestycje w projekty dotyczące gazu ziemnego mogą – według Komisji Europejskiej – kwalifikować się do dofinansowania z instrumentów UE na podstawie indywidualnej oceny, o ile takie inwestycje wspierają cele polityki UE w sposób zgodny z Europejskim Zielonym Ładem.

Wydaje się zatem, że Komisja Europejska gotowa jest do przyjęcia bardziej elastycznego podejścia w sprawie uznania i wsparcia gazu ziemnego jako paliwa przejściowego, niż można było oczekiwać po zapoznaniu się z raportem TEG.

Adam Wawrzynowicz, radca prawny, wspólnik zarządzający w kancelarii prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy
Tomasz Brzeziński, radca prawny, wspólnik w kancelarii prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy

Z prac Komitetu Standardu Technicznego

W II kwartale 2021 roku działalność standaryzacyjna IGG była prowadzona wyłącznie w trybie zdalnym, spotkania zespołów roboczych opracowujących nowe oraz nowelizujących ustanowione w poprzednich latach dokumenty standaryzacyjne odbywały się głównie w aplikacji Teams.

W marcu odbyło się spotkanie inauguracyjne prace ZR 43, którego zadaniem jest opracowanie dokumentu standaryzacyjnego dotyczącego *Information security controls for the energy utility industry*, tematu zatwierdzonego przez KST w lutym 2021 roku. Kierownikiem zespołu został Sebastian Pelowski (PGNiG).

W maju odbyła się konferencja uzgodnieniowa dla **ST-IGG-3301** *Technologie bezwykopowe. Horyzontalne przewiertki sterowane* (kierownikiem zespołu jest Jacek Janicki, ZRB JANICKI). Po uwzględnieniu w standardzie zmian będących wynikiem dyskusji standard został skierowany do oceny przez niezależnego eksperta.

W głosowaniu przeprowadzonym w trybie internetowym KST podjął uchwałę 253/VI/2021 w sprawie rozpoczęcia – na wniosek dwóch firm członkowskich – drugiej nowelizacji **ST-IGG-0201:2018** *Protokół komunikacyjny SMART-GAS*. Nowelizacja będzie przedmiotem prac ZR 2B, do zespołu zostali oddelegowani kolejni przedstawiciele firm stowarzyszonych w IGG.

17 czerwca w trybie internetowym odbyło się kolejne, LI Posiedzenie Plenaryjne KST. Podczas spotkania powitano nowych członków KST – Magdaleny Dytczak (EuRoPol GAZ s.a.) i Grzegorza Kachelka (GAZ-SYSTEM), którzy dołączyli do KST po przejściu poprzednich reprezentantów obu tych firm na emeryturę.

Podczas posiedzenia uchwałą 254/VI/2021 zatwierdzono opracowany przez zespół 2C pod kierownictwem Grzegorza Rosłonka (PGNiG) standard **ST-IGG-0209:2021** *Ocena jakości gazów ziemnych. Część 4 – Przyrządy pomiarowe do wyznaczania temperatury punktu rosy wody w gazach ziemnych*.

Na tym samym posiedzeniu podjęto uchwałę 255/VI/2021 w sprawie zatwierdzenia zakresu i harmonogramu oraz rekomendowania budżetu na opracowanie projektu standardu **prST-IGG-3502** *Wymagania techniczne dla infrastruktury związanej z przyłączeniem biogazowni*. Kierownikiem zespołu został Paweł Filanowski (PSG).

Podczas spotkania dokonano uzupełnienia składu Prezydium KST, do którego dołączyli Krystian Liszka (GAZ-SYSTEM) i Jacek Michalik (PSG).

Kazimierz Nowak, przewodniczący KST, poinformował, że w związku z przejściem na emeryturę od 1 sierpnia rezygnuje z pełnienia funkcji przewodniczącego. Wszyscy członkowie KST podziękowali przewodniczącemu za wieloletnie starania o zapewnienie w środowisku odpowiedniej roli standaryzacji IGG.

Przewodniczący przekazał informację, że Zarząd IGG zatwierdził Grzegorza Rosłonka na nowego przewodniczącego KST, który będzie pełnił tę funkcję od 1 sierpnia 2021 roku.

W wielu zespołach trwają prace nad opracowaniem nowych i nowelizacją opracowanych w poprzednich latach standardów:

ZR 1 (kierownik – Daniel Wysokiński, GAZ-SYSTEM) zajmuje się nowelizacją standardu dotyczącego wzorcowania gazomierzy przy ciśnieniu roboczym; w czerwcu została już opracowana pierwsza wersja dokumentu.

ZR 2A (kierownik – Wojciech Laszuk, PSG) – w opracowaniu jest nowy standard dotyczący układów rozliczeniowych, od końca maja spotkania mają się odbywać co dwa tygodnie.

ZR 2B (kierownik – Bartosz Pisarek, GAZ-SYSTEM) intensywnie pracuje nad standardem dla przeliczników i rejestratorów i przygotowuje się do rozpoczęcia nowelizacji **ST-IGG-0201**.

ZR 3 (kierownik – Joanna Pindelska, PSG) opracowuje nowelizację standardów dotyczących prób ciśnieniowych gazociągów z PE i przekazuje uwagi do planowanych zmian w tzw. rozporządzeniu sieciowym.

ZR 6 (kierownik – Marek Fiedorowicz, GAZ-SYSTEM) pracuje nad drugą nowelizacją **ST-IGG-0602** oraz nad opracowaniem nowego standardu dla ochrony katodowej konstrukcji złożonych (kierownik podzespołu ds. **ST-IGG-0603** – Grzegorz Sachajdak, PGNiG).

ZR 13 – po rezygnacji dotychczasowego kierownika dokończenia prac nad standardem dotyczącym rozruchu i ruchu próbnego podjął się Marcelli Ptak, członek KST.

ZR 36 (kierownik – Mateusz Bil, GAZ-SYSTEM) pracuje nad standardami dotyczącymi inspekcji rurociągów tłokami.

ZR 38 (kierownik – Grzegorz Okaj, GAZ-SYSTEM) pracuje nad standardem dotyczącym kompensacji naprężeń w gazociągach.

ZR 39 – po rezygnacji dotychczasowego kierownika zespół, który ma opracować standard dotyczący osuszania gazu, odbył dwa spotkania, na których uzgodniono konieczność rozszerzenia składu zespołu.

Sekretariat KST